

Az operációs rendszerek adatkezelési gyakorlata az EU adatvédelmi reformjának tükrében

dr. Kiss Attila
tanársegéd, infokommunikációs szakjogász
Nemzeti Közszerológati Egyetem

2016. március 16.

Adatvédelem vagy adatbiztonság?

NAIH adatvédelmi szótár (<http://www.naih.hu/adatvedelmi-szotar.html>)

➤ **Adatvédelem:** a személyes adatok jogszerű kezelését, az érintett személyek védelmét biztosító alapelvek, szabályok, eljárások, adatkezelési eszközök és módszerek összessége.

– „jogi” fogalom, *data protection, data privacy*

➤ **Adatbiztonság:** az adatok jogosulatlan megszerzése, módosítása és megsemmisítése elleni műszaki és szervezési megoldások

– műszaki/biztonsági fogalom, *data security*

➤ **Jogi háttér:** OECD irányelv (1980), EU adatvédelmi irányelv (95/46/EK), EU E-Privacy irányelv (2002/58/EK)

Az előzetes tájékoztatás követelménye

- **érintett hozzájárulása:** „az érintett kívánságának *önkéntes, kifejezett és tájékozott* kinyilvánítása, amellyel beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok feldolgozásához”. (95/46/EK irányelv 2. cikk h) pont)
- **29. cikk szerinti adatvédelmi munkacsoport**
 - A tájékoztatás minősége, elérhetősége és láthatósága
 - „az érintett hozzájárulásának ... tények és következmények értékelésén és megértésén kell alapulnia. Az érintett egyénnek világos és érthető módon, *pontos és teljes körű tájékoztatást kell adni* valamennyi releváns kérdésről, például a feldolgozott adatok természetéről, a feldolgozás céljáról, a lehetséges adattovábbítás címzettjeiről, valamint az érintettek jogairól.” (15/2011. számú vélemény)
- NAIH ajánlás az előzetes tájékoztatás követelményéről (2015. október)

Adatvédelmi nyilatkozatok/szabályzatok

- **egységes adatkezelési szabályzatok, több platformra, számos szolgáltatáshoz**
- **Microsoft (<http://privacy.microsoft.com/hu-hu/>)**
 - 2016. január
 - Adatok széles köre (minden)
 - Személyazonosításra nem alkalmas adatok
 - Adatkezelés „szerkeszthető” szolgáltatásonként
 - Adattovábbítás (szolgáltatás biztonsága, fenntartására, rendszerek vagy hálózat elleni támadás megelőzése vagy megállítása)
- **Apple (<http://www.apple.com/legal/privacy/hu/>)**
 - 2014.09.17-én frissítve, angol 2016.02.01
 - Adatok széles köre (minden)
 - „nem tekintjük személyes adatnak”
 - Adattovábbítás (stratégiai partnerei számára)
 - Hozzáférést, javítást vagy törlést a regionális adat-hozzáférési úrlapon keresztül kérhet.

Adatvédelmi nyilatkozatok/szabályzatok

- **Google (<https://www.google.hu/intl/hu/policies/privacy/>)**
 - 2015. augusztus
 - Adatok széles köre (minden)
 - Személyazonosításra nem alkalmas adatok
 - Adatok feletti rendelkezés, módosítás lehetősége („*kivéve, ha ez aránytalan erőfeszítést igényelne a részünkről.*”)
 - Adattovábbítás (hasonló, de: „*Érzékeny személyes adatok megosztását megelőzően kifejezett (opt-in) beleegyezését kérjük.*”)
- **Linux és más nyílt forráskódú rendszerek**
 - Általában átláthatóság
 - SELinux: 2003 óta az NSA és a Red Hat közös fejlesztése

Miért kell ennyire az adat?

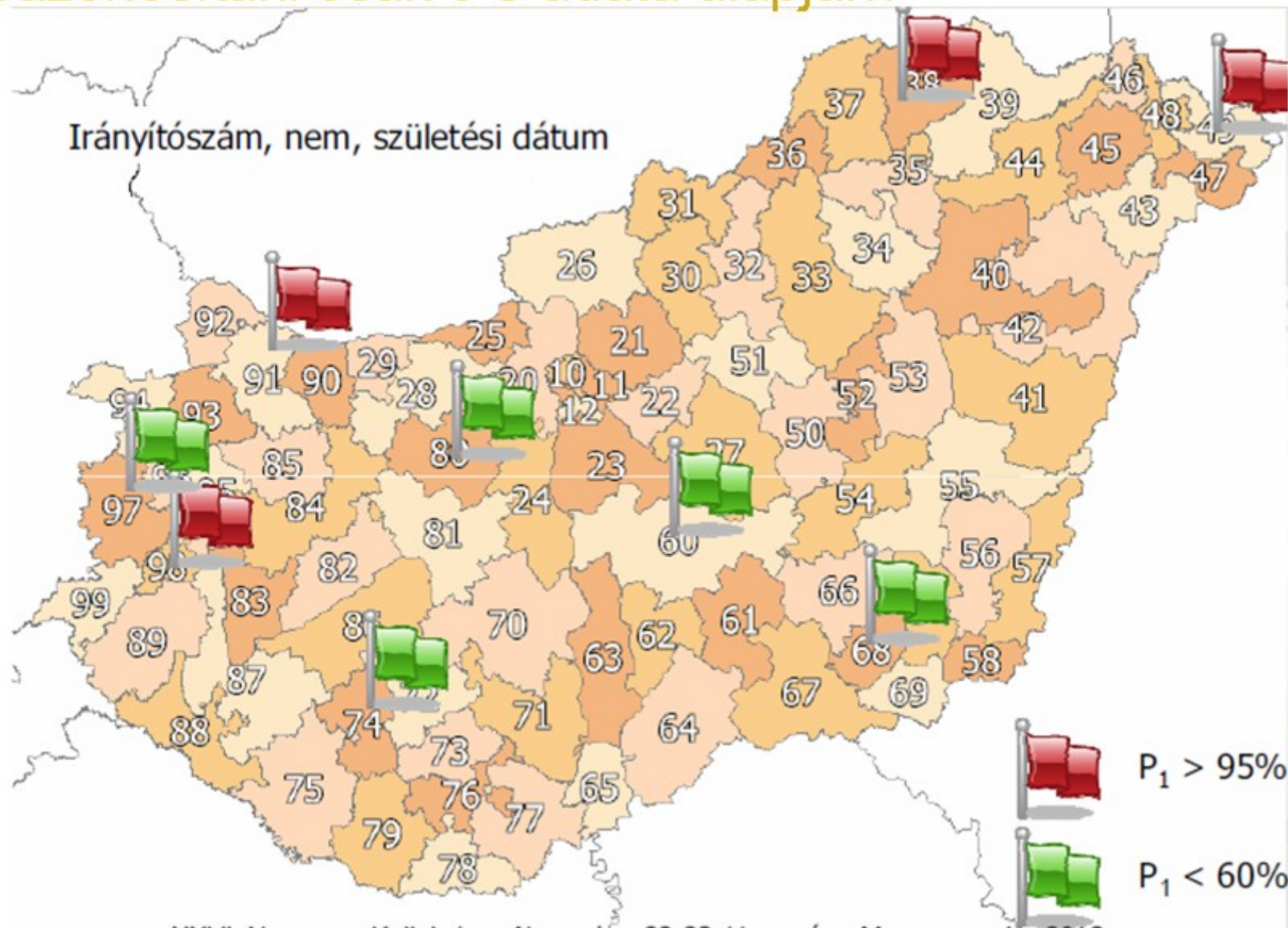
➤ **Világgazdasági Fórum 2011:**

„A személyes adatok jelentik az információs társadalomban az új olajat, a XXI. században a gazdasági élet mozgatórugóját”
(az adatszivárgási statisztikák szerint is)

➤ **Kémkedés vagy statisztika/telemetry?**

- Naprakész adatok a szolgáltatások felhasználásáról
<https://blogs.windows.com/windowsexperience/2016/01/04/windows-10-now-active-on-over-200-million-devices/>
- Fejlesztési irányok kijelölése, szokások követése
- A felhasználók rendszereinek az erőforrásait használja
- Különböző szolgáltatások adatainak összekapcsolása
- Lehetőség: profilozás – az adott szolgáltatás kapcsán fűződik hozzá érdek?
- Anonim és titkosított adatátvitel?

Mekkora eséllyel (%) lehet valakit egyértelműen beazonosítani csak e 3 adata alapján?

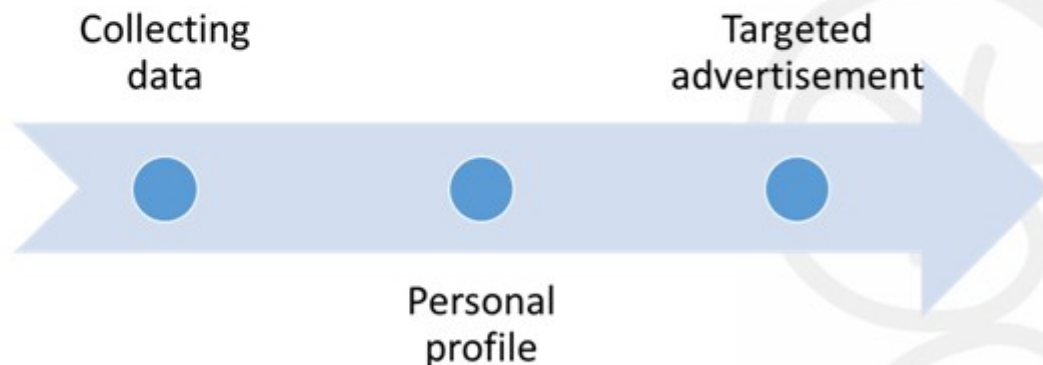

Forrás: Alexin Zoltán: Személyes adatokat tartalmaz-e a Tétéles Egészségügyi Adattár? XXVI. Neumann Kollokvium, 2013. november 22-23, Veszprém

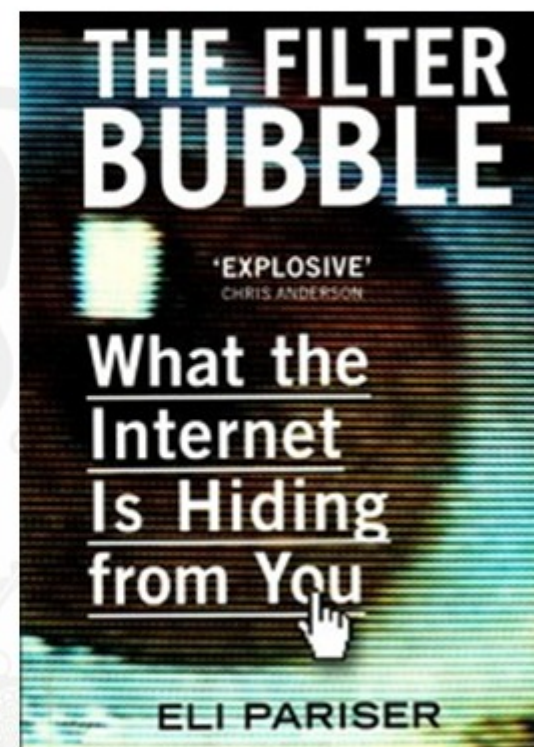
Miért kell ennyire az adat?

(online) Viselkedésalapú reklámozás

- Reklámhálózatok
 - Cortana
 - Google Now
 - Siri
- Az adatok elemzése helyben, vagy a felhőben?
- „Collect before select” – elv

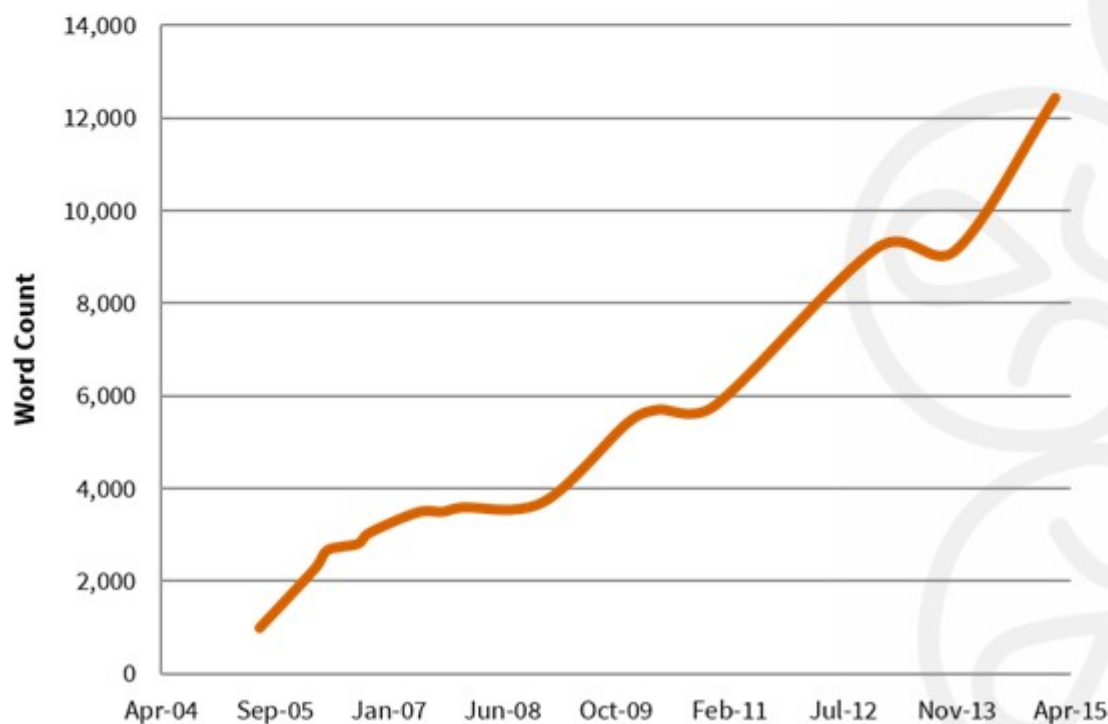

- Nem nyilvánvaló a sérelem (nem is tudja az érintett?)
- Milyen mennyiségű adatot gyűjtenek, azt mennyi ideig tárolják és milyen célból dolgozzák fel?

Privacy-szkepticizmus

- Érthetetlen, gyakran változó adatkezelési tájékoztatók
- A fejlődést nem lehet visszafogni (társadalmi igény?)
- Adminisztratív korlát a fejlődésben?
- Vegyük állami kézbe a közösségi oldalakat?

SPECIAL EUROBAROMETER 359 Jelentés, 2011 Június (Hasonló eredmény 2015-ben)

- A felhasználók 70%-a aggódik amiatt, hogy a vállalkozások milyen módon kezelik ezeket az adatokat, és véli úgy, hogy saját adatai felett a legjobb esetben is csak részben tud ellenőrzést gyakorolni.
- A felhasználók 74%-a szerint jó lenne, ha adataikat csak kifejezett és előzetes hozzájárulásukkal gyűjthetnék be és dolgozhatnák fel az interneten

Teljesen kikapcsolható?

- **Az adatvédelmi tájékoztatók alapján nem**
- **Néhány adatkör esetében korlátozható:**
 - Windows 10 telepítés közben, után, és alkalmazásaiban (<http://wiki.linuxservertech.com/index.php?action=artikel&cat=36&id=250>)
 - IOS 9 (<http://www.zdnet.com/pictures/ios-9-iphone-ipad-privacy-security-settings>)
 - Google Analytics opt-out böngésző kiegészítő
- **Reklámhálózatok**
 - <http://www.youronlinechoices.com/hu/ad-choices>

Jogi aggályok

- **Általános gyakorlattá vált**
- **Szolgáltatóként eltérő policy**
- **Opt-in, opt-out (szükséges szakértelem?)**
- **Adattovábbítás harmadik országba** (Microsoft európai felhője)
- **Anonimizálás hatékonysága és feltételei**
 - 29. cikk szerinti Adatvédelmi Munkacsoport 05/2014. számú vélemény az anonimizálási technikákról
- Az adatvédelmi irányelv alapján is találunk eljárásokat
 - Facebook (Schrems-ügy, Like)
 - NAIH/2015/2201/17/H - Samsung tájékoztató
- **Európai Digitális Menetrend (2010-2020)**
 - Bizalom és biztonság: 2012 óta készülő adatvédelmi rendelet és irányelv, várható hatálybalépés **2018**

Új európai keretrendszer

Adatkezelők (feldolgozók) szerepének újragondolása

- Elszámoltathatóság
- Átláthatóság
- Új konkrét kötelezettségek
- Belső szabályozás

A kötelezettségek differenciálása

- Differenciált szabályozási terhek
- Kockázatarányos védelem elve

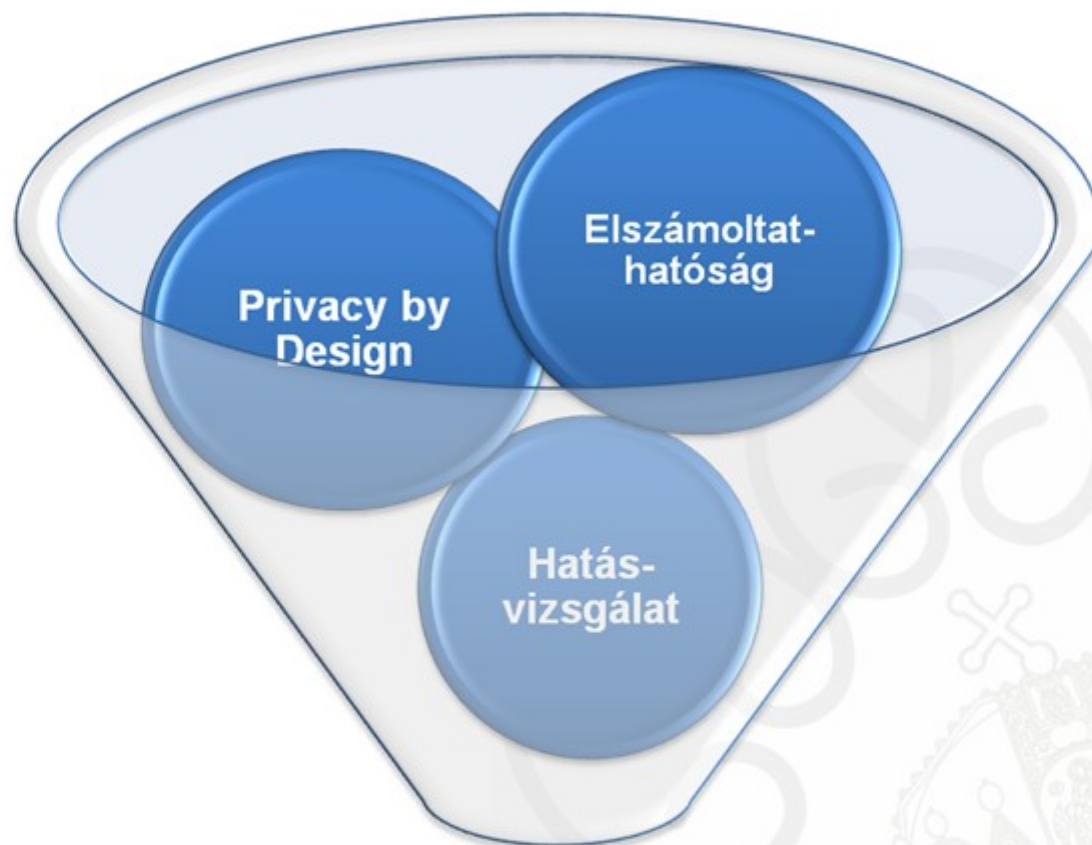
Adatvédelmi felügyelet erősödése

- Erős, független, IT területen is kompetens hatósági felügyelet
- Adatvédelmi audit és tanúsítás
- Jogvédő szervezetek

Technológia szabályozásának kísérlete

- Beépített és alapértelmezett adatvédelem
- Adatbiztonság

Új megközelítés a Rendelet-tervezetben

Átláthatóság
Arányos adatkezelés
Szigorú jogalkalmazás

Köszönöm a figyelmüket!

kiss.attila@uni-nke.hu

